

СТАНОВИЩЕ

за труда на гл. ас. д-р Ирина Саръиванова

„Сложни думи в османския език”

за придобиването на академичната длъжност „доцент”

по професионално направление 2.1. Филология (Османски език и литература)

в СУ „Св. Климент Охридски” с единствен кандидат гл. ас. д-р Ирина Саръиванова

(по конкурс обявен в Държавен вестник, бр. 90 от 16.11.2012 г.)

Гл. ас. д-р Ирина Саръиванова е избрана за щатен преподавател в Софийския университет „Св. Климент Охридски” след спечелен конкурс през 1998 г. В рамките на тези петнадесет години колегата Саръиванова е натоварена да преподава различни дисциплини, обхващащи упражнения по практически турски език, османски език и стара турска литература. От години гл. ас. д-р Ирина Саръиванова е титуляр на следните лекционни курсове в специалност Тюркология на Факултета по класически и нови филологии: стара турска литература, османски език и странознание (Турция). Паралелно с преподавателската си дейност д-р Ирина Саръиванова развива и научна, като участва в различни национални и международни конференции, провеждани в България и в чужбина.

Темата на представения за обсъждане хабилитационен труд е образуването на сложните думи в османския език. Словообразуването на композити в един мъртъв и „със смесен характер” език, който по своята същност е тюркски, но в чиято лексика се забелязва силното влияние на арабски и персийски елементи, а в късния етап от развитието му и на западноевропейски заемки (предимно на френски), представлява интересен обект за системно изследване.

Монографията „Сложни думи в османския език” се състои от обзорна част, представяща в резюмиран вид изследванията по темата, както и от изложение, придружено от приложение и библиография на цитирана и ползвана литература. В изложението главно място се отделя на разглеждането на сложните думи, съставени изцяло от елементи на аглутинативния турски език. Детайлно се представят словообразователните композиционни модели, които са екстраполирани на основата на семитския арабски и на индоевропейския персийски език. Необходимо е да се отбележи, че тези пластове съставляват немалка част от лексикалното богатство на османския език.

Специално внимание е отделено и на сложните думи, които са навлезли от други индоевропейски езици, най-вече от гръцки (в различните негови проявления) и френски език, но също така и от италиански, английски и др. езици. Авторката на изследването е включила и някои хибридни композити, в които единият елемент обикновено е от персийски произход.

Моделът на класификацията на сложните думи в османския език е в основата си описаният от руската санскритоложка Вера Кочергина, отнасящ се до шест централни типа словообразуване в санскрит. Този словообразователен модел, използван за един мъртъв вече индоевропейски език се прилага към друг мъртъв език, съществувал и развивал се в друг период от историко-хронологичната верига, отнасящ се към друго езиково семейство и отличаващ се с различна по характер типология.

В частта от изследването на гл. ас. д-р Ирина Саръиванова, засягаща проблема за навлизането на „сложни думи от френски език” (с. 99–103), се отбелязва ролята на този романски език като „източник” и като „посредник” при обогатяването на османския език с международна лексика или международна терминология. Френската лексика е разгледана през фокуса на три категории: а) като „думи, които се считат за сложни в

чуждия език и би следвало и в османския да бъдат възприемани като такива”; б) „композити, които във френския попадат в категории, различни от тази на сложните думи, но в османския функционират като такива”; в) „словосъчетания от два чужди структурни елемента, поне единият от които е от френски, композирани по правилата на турската морфология за постигане на ново понятие със сложен състав”.

В заключение, вземайки предвид преподавателската дейност и научните публикации на единствения кандидат по обявения конкурс в Държавен вестник (бр. 90 от 16.11.2012 г.), препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури (назначено със заповед РД 38-5 от 07.01.2013 г.) да избере гл. ас. д-р Ирина Николаева Саръиванова за „доцент” по професионално направление **2.1. – Филология (османски език и литература)** в катедра „Тюркология и алтаистика” на Факултета по класически и нови филологии при Софийския университет „Св. Климент Охридски”.

15.03.2013 г.

Изготвил становището:

(проф. д-р Димитър Веселинов)